

Els diners del rei

Aquesta setmana se celebra el més pròxim al més remot; en vint-i-sisè aniversari de la Constitució i possiblement es revifarà la polèmica sobre la necessitat de reformar-la. El lector llegirà i sentirà molts comentaris de partits i mitjans de comunicació sobre els aspectes polítics de la reforma constitucional. En canvi, pel que fa a la reforma del funcionament de la Casa Reial espanyola, de comentaris n'haurà sentit més aviat pocs. El Govern vol reformar la successió i prou.

No obstant això, podria ser una excel·lent oportunitat per parlar de la conveniència de reformar no solament aquest aspecte, sinó també tot el funcionament de la monarquia, una institució que actua amb un profund dèficit democràtic, si més no quant al control i a la informació dels seus actes, que no té paral·lel en cap altre país democràtic. De fet, cap monarquia constitucional no presenta les zones obscures de l'espanyola, aspecte que s'avé molt més amb les dinasties àrabs. Tot i l'evident dèficit democràtic, el Govern socialista no té cap intenció de reformar res més que la manera de dur a terme la successió.

Constitució i monarquia. L'article de la Constitució que el Govern del PSOE vol reformar és el 57.1, que diu: "La corona d'Espanya és hereditària en els successors de SM Joan Carles I de Borbó, legítim hereu de la dinastia històrica. La successió al tron seguirà l'ordre regular de primogenitura i de representació, i serà preferida sempre la línia anterior a les posteriors; en la mateixa línia,

el mateix grau, l'home a la dona, i en el mateix sexe, la persona major a la menor." La reforma concreta afectaria el punt que fa esment a la preferència de l'home a la dona, que s'eliminarà. De la resta de l'articulat constitucional que afecta la monarquia, el Govern no en vol tocar ni una coma.

Sens dubte, és un contrasentit que un partit de govern que, com el PSOE, afirma que pretén reformar la successió monàrquica en benefici de la democràcia no vulgui fer més clara l'actuació de la monarquia. Hi ha raons que si més no mereixen el benefici del dubte sobre la conveniència de reformar a fons el funcionament de la corona. Cal entendre que és una institució; per tant, pública.

Tanmateix, la mateixa Constitució li atorga un blindatge efectiu sobre tot interès, control i fins, si escau, responsabilitats. Dit d'una altra manera: no se'n pot conèixer res del funcionament intern i no se la pot controlar, senzillament perquè la carta magna no obliga els seus membres a donar comptes a ningú. És una institució de l'estat, en fi, però la interpretació legal vigent assegura que no és "administració pública", per la qual cosa es troba fora de tot control. En la pràctica, la corona no està sotmesa a cap autoritat. De fet, la Constitució no preveu nítidament ni tan sols el sistema d'inhabilitació legal del monarca. L'únic que diu (art. 59.2) és que si el rei "resultàs inhabilitat, i la impossibilitat fos reconeguda per les Corts...", el poder legislatiu serà protagonista en l'elecció del membre o els membres de la regència

El Govern socialista
vol reformar
la Constitució per,
entre altres raons,
canviar la manera
de dur a terme
la successió reial.
Malgrat tot,
no vol eliminar
l'opacitat
amb què funciona
la monarquia,
i sembla que hi ha
raons de pes...

La petició de mà de Felip a Letizia, el primer dels actes que van culminar en el casament, el 22 de maig d'enguany, un dia que a l'erari públic li va poder costar fins 40 milions d'euros.

interina. Però en cap cas identifica quina autoritat, si n'hi ha, té potestat, i com i per què, per inhabilitar el monarca, dins del mateix ordre constitucional.

A pesar que està obligat "a guardar i fer guardar la Constitució i les lleis" (art. 61), no es concreten les conseqüències en cas de no "guardar-les". Aquesta aparent contradicció en un sistema democràtic es pot deure al fet que el rei ho és com a "legítim hereu de la dinastia històrica" (art. 57.1), que òbviament és preconstitucional. Això sí, dels actes del monarca, en respon el govern de torn. "La persona del rei és inviolable i no està subjecta a responsabilitat. Els seus actes seran sempre subjectes de referèndum en la forma establerta en l'article 64, sense la qual no tindran validesa, llevat del que disposa l'article 65.2", segons l'article 65.3. Llavors, els articles als quals es vincula aquest diuen que "els actes del rei seran referendats pel president del Govern i, si escau, pels ministres competents" (art. 64), i que "dels actes del rei seran responsables les per-

sones que els referendin". I l'article 65.2 fa referència a la potestat del monarca a nomenar "lliurement els membres civils i militars de la seva casa".

Tenim, doncs, diversos aspectes importants que cal tenir en compte. Un, que la Constitució accepta, incloent-la dins el seu cos, la institució monàrquica legitimada per la "dinastia històrica", sense establir cap control clar de funcionament (excepte la boirosa responsabilitat derivada que pot recaure en el Govern), pertinent en qualsevol altra institució en una democràcia. I, implícitament, la vàlida democràticament pel referèndum constitucional. Dos, que la carta magna es refereix, en tots els casos (títol II, articles del 56 al 65, ambdós inclosos), a la monarquia i/o corona, personalitzant-la en el rei, en el qual recauen tots els privilegis, però no, en canvi, a la resta de membres de la família reial, sobre els quals no se n'explicita res: es pot entendre, doncs, com una institució unipersonal. Tres, que si bé dels actes del rei responen el president del Govern o els mi-

nistres, el fet és que la Constitució no aclareix quins són aquests tipus d'actes: privats, oficials, tots...?, i ni tan sols com, quan i on n'hauria de respondre el Govern. Quatre, que sense quedar clar els tipus d'actes del monarca de què respon l'autoritat política, sí que aclareix que el rei no en té cap, de responsabilitat, i que cap autoritat (condició d'invulnerabilitat) el pot jutjar, ni fiscalitzar, ni controlar, ni tan sols pels seus actes privats.

Aplicant a la definició constitucional la pràctica política dels anys de monarquia transcorreguts des de la restauració del 1975, és evident que la institució reial està blindada completament. No solament la institució unipersonal (el rei), sinó, per extensió, tots els membres de la família reial. Aquest blindatge, d'altra banda, es converteix en una espessa boira impossible de penetrar quan es tracta dels afers privats de la família reial, perquè els successius governs mai no han respost de cap acte de cap membre de la família del rei. Aquesta volguenda confusió s'ha convertit en la pràctica en un blindatge general i absolut sobre tot el que afecta el rei, la seva família i la Casa Reial. El resultat, doncs, és que la institució de més alta representació de l'estat no està subjecta a cap control efectiu.

Aquesta particularitat espanyola no es dona als altres països monàrquics democràtics, on la prefectura de l'estat en té regulat el funcionament i previstos els casos en què es pot inhabilitar o, sense arribar a l'extrem, exigir-li responsabilitats. El caràcter tan genuí de la corona espanyola té implicacions polítiques importants. Fa uns anys, per exemple, quan es discutia sobre què seria i quines competències tendria el Tribunal Penal Internacional (TPI), el famós jutge Baltasar Garzón feia unes declaracions en les quals posava de manifest un dels problemes que implicava la qüestió des de la perspectiva espanyola. Segons declarava, era una paradoxa que el govern d'un estat democràtic com l'espanyol volgués crear el TPI, o que, per exemple, les forces polítiques criticassin la voluntat de l'administració dels EUA de no sotmetre-s'hi, i que en canvi el cap de l'estat d'Espanya fos "inviolable", per tant, no

Una de les passions reconegudes pels monarques espanyols és la vela. Aquí els velem a les algües de Palma de Mallorca, on acostumen a passar cada estiu. Algunes de les regates més importants porten els seus noms, i de vegades fins i tot hi participen.

subjecte a cap autoritat, un privilegi que xocava evidentment amb la filosofia que inspirava del TPI.

Però no cal posar a exemples pretèrits i teòrics com aquest. Tot just el passat mes de novembre s'ha viscut un cas en el qual la "inviolabilitat" reial ha xocat amb la pràctica democràtica. El lector el pot recordar perfectament. Fa uns dos mesos es publicà que el rei espanyol havia anat a Romania a caçar óssos, i, segons la premsa d'aquest país, alguns exemplars abatuts pel cap monàrquic estaven sota estricta protecció legal. El cas va moure un considerable rebombori polític a Romania. A Espanya, en canvi, ràpidament i contundentment la majoria de mitjans de comunicació decretaren el silenci informatiu. Tot i això, la història es conegué gràcies a Internet i a uns pocs mitjans que la reflectiren. ERC anuncià que a través del seu grup parlamentari al Congrés demanaria explicacions al Govern –ja que, segons hem informat anteriorment, és en qui recau la "responsabi-

litat" dels actes del monarca—. Doncs bé, la mesa del Congrés no acceptà les preguntes. ERC elevà un recurs a la mateixa mesa contra aquesta decisió, al qual la resposta arribà aquest mateix passat 2 de novembre: no s'acceptava el recurs. Qüestió tancada. Si el rei respon dels seus actes a través del Govern, però aquest, pel fet que es tracta d'actes del rei, no en vol respondre, aleshores qui respon? Ningú, és clar.

Així passa en tot el que es refereix a la Casa Reial, el rei i la seva família. Evidentment és un dèficit de funcionament democràtic, perquè es tracta de la màxima institució: la prefectura de l'estat. I a pesar de l'evidència, el Govern del PSOE continua amb la idea de reformar només la successió. I, malgrat tot, hi ha motius de pes, a més de l'estricta conveniència democràtica, per plantejar-se seriosament la necessitat de fer llum sobre les zones obscures de la monarquia espanyola. Sobretot pel que fa als pressupostos públics que s'hi destinen, així

com als suposats negocis privats del monarca.

Els pressupostos de la monarquia. És una veritat incontestable que la salut d'una democràcia passa perquè qualsevol ciutadà pugui conèixer en detall en què es gasten els seus diners, els seus impostos. Així és, de fet, a l'estat espanyol... però no del tot, perquè, del pressupost destinat a la Casa Reial, la màxima informació que es pot saber és la quantitat total que s'hi destina, res més. No està subjecte a cap explicació concreta ni a cap control ulterior. En el mateix sentit d'inviolabilitat general –abans explicat– de què gaudeix el monarca, tampoc els diners públics que els pressupostos li destinen estan sotmesos a control ni, encara menys, a fiscalització. L'article 65.1 de la Constitució puntualitza: "El rei percep dels pressupostos de l'estat una quantitat global per al sosteniment de la seva família i casa, i la distribueix lliurement." De cap manera

Les despeses que genera el parc mòbil de la Zarzuela, inclosos els cossos de seguretat, són abonades pel Ministeri de Jordi Sevilla.

no es pot deduir de la potestat de lliure distribució que no hagi de donar cap compte de res. No obstant això, la manca de definició constitucional abans esmentada, i sempre entesa en favor del blindatge dels interessos reials, torna a actuar. En cap moment no es donen explicacions de cap despesa econòmica. I, com sempre també, els partits majoritaris mantenen fèrriment tancat el pacte de silenci. És per aquesta raó que és del tot impossible conèixer com es gasta el rei l'assignació que anualment li paguen els ciutadans amb els seus impostos. Aquesta situació, lògicament, i com ja ha estat dit, és del tot insòlita a tota altra monarquia constitucional.

Arribats a aquest punt, no és gens sobrer anar a buscar què diu sobre l'assumpte l'autor del llibre més ben documentat que s'ha publicat sobre el funcionament de la Casa Reial espanyola, així com sobre els usos i costums del monarca. Es tracta de José García Abad, polític i periodista, autor de *La soledad del rey* (editorial La Esfera de los Libros, Madrid, publicat en primera edició el gener d'enguany): "Sa Majestat interpreta l'article 65 de la Constitució no sols com el dret, que certament té, de disposar d'aquesta quantitat (la que determinen els pressupostos generals) amb plena llibertat, sinó també, i això és més discutible perquè es tracta d'un òrgan de l'estat, com el de no dir ni una paraula sobre com s'ho gasta. La casa de Sa Majestat estima que aquest article de la Constitució l'autoritza a no informar ni tan sols

sobre el desglossament del crèdit assignat entre els diversos departaments (de la Casa Reial), informació que sí que era a l'abast dels ciutadans en temps del seu avi Alfons XIII. [...] L'opacitat de la casa de Sa Majestat el rei d'Espanya sols és comparable al secretisme de les monarquies musulmanes: les reials cases del Marroc, l'Aràbia, els emirats del Golf, o la del fastuós sultà de Brunei [...]. I no hi ha raó per això si, com s'argumenta oficialment, la corona espanyola és una de les més pobres del món. [...] La "llista civil" (és a dir, l'assignació oficial dels pressupostos) no pot considerar-se com el cost total de la prefectura de l'estat, una dada molt important per calibrar si la monarquia ens surt realment barata, que és el tòpic vigent. Al crèdit (quantitat del pressupost) fixat (cada any) en els pressupostos, [...] s'hi han d'afegir molts ingressos més de la Casa Reial o, dit d'una altra manera, el pagament de diverses despeses de les quals no s'ha de preocupar el monarca i que li arriben per diversos camins: per un costat, del Patrimoni Nacional, dependent del Ministeri de la Presidència, que s'ocupa del manteniment de palaus com el de Marivent, en el qual estiuueja la família reial, i que es fa càrrec de les despeses del iot Fortuna. D'un altre, una part notable dels costos de seguretat són sufragats pels ministeris d'Interior i Defensa, alguns com a fons reservats d'aventurada quantificació. Tampoc no s'ha d'ocupar el monarca de la major part de les despeses ocasionades pels viatges i

actes oficials organitzats fora de palau. Els funcionaris de les diverses administracions públiques que treballen a la casa de Sa Majestat, els paga els Ministeri d'Administracions Públiques, i no pas Sa Majestat."

Abans de seguir, cal fer una acotació. El lector podrà trobar altres llibres, i sobretot pàgines d'Internet, que donen dades, insinuacions o llancen ombres sobre la monarquia sense contrastar prou el que s'argumenta o s'ofereix, de manera que les informacions semblen, generalment, d'origen ideològicament prou antimonàrquic. No és aquest el cas, però, del llibre referit. Encara és més: diverses personalitats del món de la política són entrevistades per García Abad i avalen implícitament amb la seva presència el rigor de l'obra, entre els quals podem trobar Sabino Fernández Campo, Gabriel Cisneros, Julio Feo, Gregorio Peces Barba, Narcís Serra, Pasqual Maragall, Javier Pérez Royo, Antonio Gutiérrez, Antonio Garrigues Walker... Així doncs, l'obra no es tracta d'un plamfet, sinó d'un llibre seriós i ben documentat. Una altra dada destacable de *La soledad del rey* és que, amb els mesos que porta al carrer (des de gener), ha tingut ja vuit edicions i uns 34.500 exemplars venuts, i segons ha informat la mateixa editorial a aquest setmanari, ningú no li ha discutit res. Valgui l'aclariment perquè el lector entengui que totes les afirmacions i dades, per estranyes i desbaratades que puguin semblar en un estat democràtic, no són producte de cap propaganda antimonàrquica, sinó fets que, si més no fins ara, ningú no ha posat en qüestió.

Com es pot entendre que en una democràcia la màxima institució, la prefectura de l'estat, tenguí un funcionament tan opac? Segons l'autor citat, per la senzilla raó que la Casa Reial és, d'una banda, administració de l'estat, i, d'una altra, àmbit privat del monarca, "herència de la monarquia absoluta", de manera que el seu règim jurídic "amalgama, de forma a vegades confusa, les funcions constitucionals del rei amb adherències antigues". Com se soluciona el conflicte? Sens dubte amb molta capacitat interpretativa, que porta, com diu el professor de Dret Constitucional Javier Cremades (citats en el llibre), a no considerar

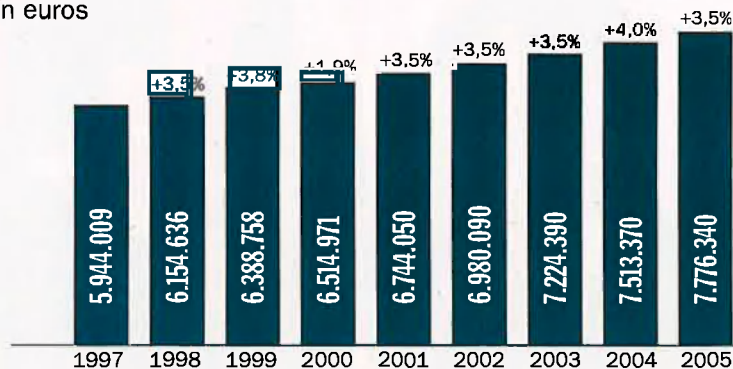
la Casa Reial part de l'administració pública (perquè aquesta sí que està constitucionalment sotmesa a l'exigència de transparència), tot i que sí estat. I sobretot perquè el Tribunal Constitucional "ha qualificat de nítida la separació entre la Casa Reial i les administracions públiques, encara que no és una nitidesa que el ciutadà detecti a la primera", diu amb un to una mica irònic García Abad.

De quins diners es tracta, però, quan es parla dels pressupostos assignats a la Casa Reial? El quadre adjunt número 1 mostra l'evolució des de 1997 fins a la previsió –pendent d'aprovar– per a l'any 2005. De 5.944.009 euros fins als 7.776.340 del pròxim any. Un increment absolut de 1.832.331 euros, aproximadament un 30% en vuit anys. En la comparació entre cada any, el diferencial se salda amb l'augment màxim del 4% (2004 en relació amb l'any anterior) i mínim de l'1,9% (2000), però en la majoria d'exercicis se situa al voltant del 3,5%, més o menys d'acord amb l'increment de l'IPC. Com a anècdota, però amb valor d'exemple de la foscor amb què els governs tracten els diners reials, cal dir que quan es conegué l'increment en el pressupost de 2004, l'executiu argumentà que era degut a la boda de Felip i Letizia. Així doncs, les despeses s'havien de cobrir amb aquest 0,5% de més amb què s'incrementava el pressupost d'enguany de la Casa Reial: uns 14,5 milions d'euros. Ara bé, quant van costar les famoses noces en realitat? Ningú no ho sap. Oficialment tot s'ha pagat d'aquesta partida, però és impossible comprovar-ho. Una de les elucubracions que es poden fer sobre aquest tema, segons el quadre adjunt número 2, del diari *Mercado del Dinero*, deixa en evidència la possibilitat que el cost real final fos d'uns 21 milions, és a dir, una desviació a l'alça del 48,6% en relació amb la xifra teòrica. L'altra, de *Diario de León*, incrementa considerablement el cost final, fins a uns 40 milions, quasi el triple de la xifra oficial. Davant els dubtes, seria lògic que el Govern, "referendador" constitucional del rei, en donàs explicacions. Però res, ni una. Ni ho explicava abans el del PP, ni ho explica el del PSOE.

Malgrat el silenci decretat, de tant en tant es filtra alguna dada que permet ima-

PRESSUPOST DE LA CASA REIAL

En euros

ginar el cost real de la monarquia. Una xifra que necessàriament ha de ser molt superior a l'oficial. Perquè moltes de les despeses van a càrrec de Patrimoni de l'Estat o de ministeris diversos, com ja s'ha dit anteriorment citant García Abad. El cobriment de despeses arriba a tal punt que, fins i tot, segons informa la web *Enfemenino.com*, l'aigua i l'electricitat de les residències reials es paguen al marge de l'assignació *ad hoc*. D'altra banda, com diu García, també la majoria dels sous dels treballadors (en total un centenar, dividits en nou departaments) de la Casa Reial van a costa de ministeris diversos. Tampoc no paga la benzina dels cotxes adscrits a la Zarzuela: així quedava clar a la *Memòria de 1994* del Parc Mòbil Ministerial (l'entitat responsable dels cotxes oficials), el qual pagava la benzina utilitzada pels 70 cotxes que tenia la monarquia: en moneda actual, 175.000 euros, a raó de 462 per dia: la institució de l'estat que més cost per aquest concepte presentà en aquell any. L'any següent la dada va desaparèixer. Tampoc no paga els cotxes, perquè segons la web *Diariodirecto.com* cada vehicle és retirat i substituït per un altre al cap de cinc anys pagat pel Parc Mòbil. Si no paga benzina, ni els cotxes, ni naturalment les despeses derivades dels actes oficials, ni l'electricitat ni l'aigua, ni la majoria dels sous dels funcionaris... què paga amb els milions d'euros de pressupost públic que rep? Sens dubte, aquesta és una pregunta més que pertinent en una democràcia. La resposta oficial, però, és la de sempre: el silenci.

La propaganda, mentrestant, insisteix en la idea que la monarquia és molt "barata" per als ciutadans. Però si ho és tant, per què cap govern explica què ens costa exactament i per tots els conceptes? I si la foscor és absoluta tractant-se de com es gasten els diners públics assignats a la Casa Reial, pel que fa als negocis privats, és pitjor encara.

La fortuna privativa. Quina fortuna personal té el rei? Oficialment, al seu nom només hi ha una propietat. Un xalet, a Puerta del Hierro, a Madrid, herència de son pare, del qual és titular juntament amb les seves germanes Pilar i Margarita. Res més. Ara bé, tot i la inexistència oficial de béns immobles, el periodista Jaime Penafiel aventurava en *El Mundo*, el 2001, una fortuna reial de 6.000 milions de pessetes, o sigui, uns 36 milions d'euros, que al seu parer "no és massa per 25 anys". Si donam per bona la xifra, resulta que el rei pot estalviar una mitjana d'1,4 milions d'euros per any, en un país en què uns dos terços dels ciutadans no tenen capacitat d'estalvi. No totes les fonts donen una xifra tan "modesta". La prestigiosa revista econòmica britànica *Eurobusiness* li calculava, l'any 2002, una fortuna de 1.790 milions d'euros. L'ambaixador espanyol tot d'una ho va desmentir i va augurar que la "confusió" segurament s'havia degut al fet que la revista confonia el que era Patrimoni de l'Estat amb patrimoni personal del monarca, un nou exemple de la necessitat imperiosa d'aclarir els comptes reials. Però no és així, en reali-

Joan Carles sembla que va intentar influir en política, com a mínim, en dues ocasions ben transcendents per al devenir de l'estat espanyol, i totes dues amb Felipe González com a protagonista. Abans que aquest arribés al poder, advertint el xa de Pèrsia del marxisme que -segons el rei- el PSOE defensava, i a les acaballes del període González, animant Mario Conde a substituir-lo. En totes dues ocasions va poder obtenir guanys econòmics.

tat, i, com diu García Abad, "en aquesta confusió administrativa (sobre la Casa Reial) l'opacitat esdevé en ocasions ocultació i camuflatge, i propicia equívocs".

Al marge de l'estalvi hipotètic, el rei fa negocis privats? Doncs sí. Així ho assegura l'autor citat. "Els diners són el flanc més feble de Sa Majestat", i des de la llunyana data de 1962, quan es casà amb Sofia, es dedica intensament a intentar acaparar-ne. Va ser en aquella època quan "el rei entrà en el món dels negocis", a més d'acceptar regals generosos. Per exemple, essent ja monarca sembla que va rebre prop de 1.000 milions de les antigues pessetes (uns 6 milions d'euros) de l'empresari José María Ruíz Mateos, segons ha assegurat aquest, que va dipositar en un compte suís. Una qüestió delicada perquè -com diu Abad-, quan es regalen aquestes quantitats, cal suposar que s'espera quelcom a canvi. Tanmateix, cap àmbit de la justícia espanyola no ha investigat mai què digué Ruíz Mateos, encara que fos per querellar-se contra aquest empresari per

possibles injúries i calúmnies contra el rei.

El rei espanyol també ha incorregut en peticions expressives de diners que si més no presenten molt dubtes. De fet, posen en dubte el mateix sentit de la monarquia espanyola com a ens imparcial entre els partits. En aquest sentit, García relata, fent-se ressò d'un llibre en anglès publicat el 1991, que el 1977 Joan Carles demanà al xa de Pèrsia, a través d'una carta, 10 milions de dòlars per "enfortir la monarquia" a Espanya davant del perill que representava el PSOE: partit que el rei considerava "una seriosa amenaça per la seguretat del país i l'estabilitat de la monarquia, ja que m'han informat fonts fidedignes que és marxista". Malgrat la dura acusació de parcialitat política, en favor d'UCD, i de les implicacions que són òbvies en el fet que un cap d'estat democràtic -encara que preconstitucional, ja s'havien fet les primeres eleccions- demani a un rei-dictador la fabulosa xifra, mai no hi ha hagut cap tipus de reacció. Ni encara menys, d'investigació. Silenci, de nou.

Segueixen els exemples explicats per García Abad: "L'atribució més antiga i tòpica sobre ingressos del rei en el món dels negocis [...] es refereix al suposat cobrament pel monarca de comissions per la importació de petroli procedent de països àrabs, amb les monarquies dels quals el rei manté relacions 'familiars'." Aquestes operacions es remunten als anys setanta, amb la intervenció protagonista de Manuel Prado y Colón de Carvajal, amic del rei, amb accés lliure durant dècades a la Zarzuela, i al qual el monarca, segons García Abad, atorgà la categoria d'ambaixador permanent del regne, títol que el facultava per fer servir passaport diplomàtic, un document que li va resultar de gran utilitat per fer negocis en benefici seu i del rei en proporcions desconegudes. El nom de Prado està també relacionat amb el famós afer de l'explotació d'un crèdit sense interessos de 100 milions de dòlars que el rei d'Àrabia va concedir al d'Espanya, i el "regal" de la mateixa quantitat que Javier de la Rosa va fer a Manuel Prado -que aquell diu que

Amb José María Aznar a la Moncloa el rei no ha tingut grans problemes. La continua reverència i sotmetiment del líder del PP al monarca, inclús en actes polítics ben públics, dona pas ara a un període de més incertesa, davant els canvis a la Constitució que el Govern Zapatero preveu introduir, tot i que només afecten qüestions menors.

EFE

va ser amb destinació al rei— a costa de KIO (l'empresa d'inversions a l'estranger de Kuwait): "Manuel Prado reconeix que va rebre 100 milions de dòlars en concepte de tasques d'assessorament. Javier de la Rosa afirma que va ser una quantitat molt superior i que els diners lliurats a Prado anaven destinats a Sa Majestat amb la finalitat de donar suport a la causa de la monarquia kuwaitiana a l'exili després de la invasió de l'emirat per Saddam Hussein. Curiosament, els kuwaitians semblen creure's la seva 'bèstia negra', Javier de la Rosa: que els diners lliurats a Prado eren per al monarca, com es dedueix del fet que exclogueren Prado de la llista d'estafadors contra els quals han posat querelles davant de la justícia londinenca. La família que ara regna a Kuwait vol recuperar els seus diners, però tracta de no perjudicar directament el rei d'Espanya, per la qual cosa ha eliminat l'administrador privat del rei, Prado, de la llista dels perseguits judicialment per aquest

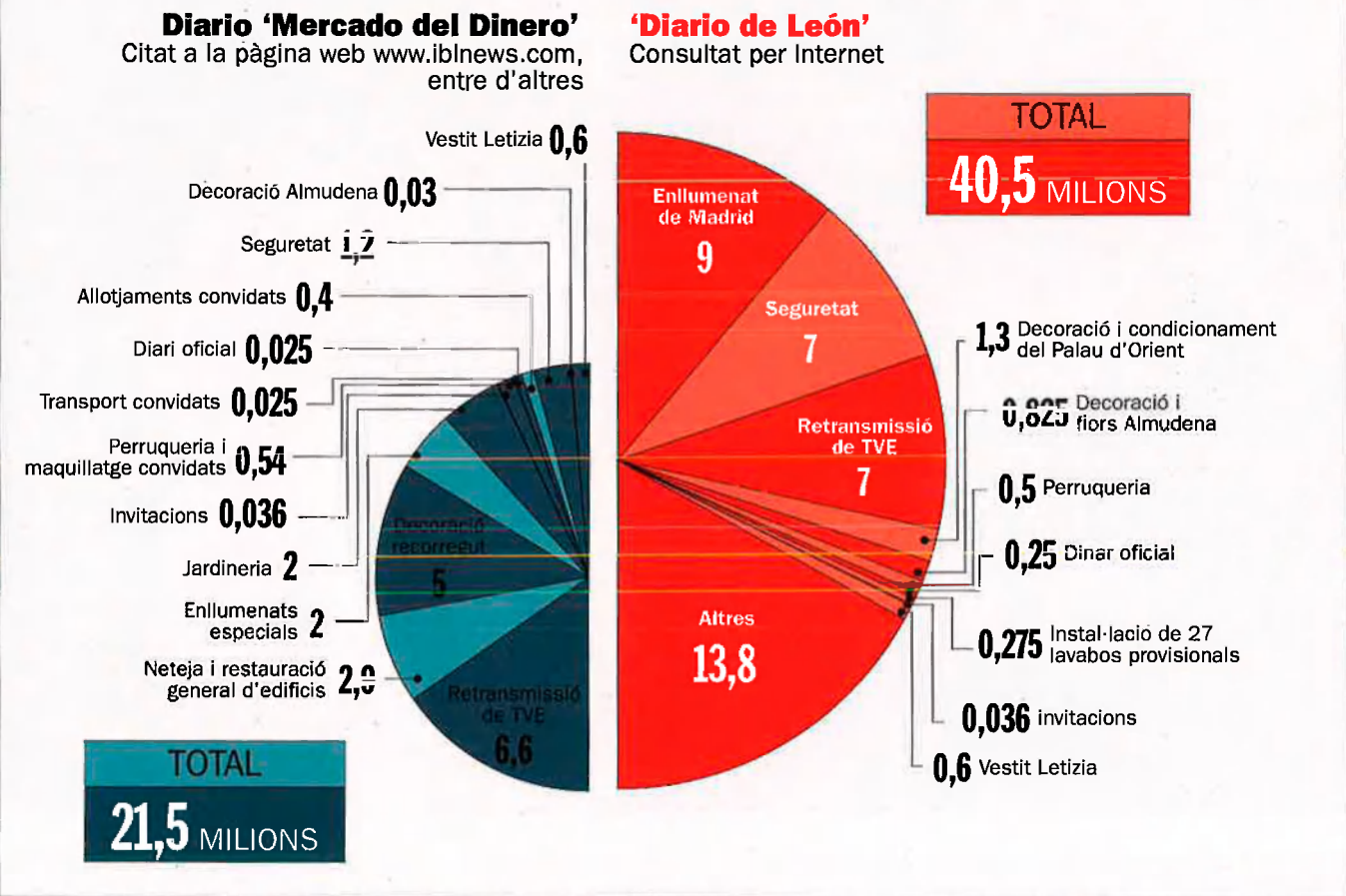
gegantí cas d'apropiació indeguda." Com és conegut, avui, i per motius diversos, aquests personatges que tan acostats han estat al rei, Prado i De la Rosa, són a la presó. Ruiz Mateos ja hi va passar una temporada. I encara hi continua tancat l'altre gran amic del monarca, Mario Conde, l'altre "aventurer" que ha compromès el rei: "El banquer —diu García— va regar amb diners aliens, els del banc, el rei, son pare i sa germana Pilar", i va arribar a "col·locar el rei en una situació difícil per la realització d'inversions polèmiques, alguna de les quals sortí a la llum amb motiu de la intervenció del Banesto". L'amistat entre Conde i el monarca va arribar a ser tan intensa que el banquer "aconseguí col·locar el seu amic Fernando Almansa de cap de la Casa Reial". García Abad es refereix també a l'ambició extraempresarial de Conde. Els rumors que van córrer tot just començats els anys 90 asseguraven que el banquer podria acabar de president del Govern.

Eren els anys de la decadència del Govern de Felipe González i de l'aparent incapacitat del PP per desallotjar el PSOE del poder. Aleshores els rumors asseguraven que hi havia en marxa una operació de gran volada perquè Conde fos nomenat president del Govern, com a independent. Després que l'acceptessin els principals partits com a mal menor davant d'un bloqueig del sistema democràtic, la sortida del qual vendria avalada pel rei. Un rumor mai no confirmat, és clar.

Tots aquests episodis són prou greus, perquè els esquitxos afecten el rei espanyol. Si més no el sentit comú aconsellaria investigacions que deixassin fora de dubte si són deliris o no dels personatges que acusen o insinuen interessos ocults del rei. Tanmateix, no hi ha hagut mai cap tipus d'investigació de cap mena que aclareixi i deixi sense la més mínima ombra de dubte el monarca. Per això l'autor del llibre referit conclou amb aquestes paraules: "I això és el que

VERSIONS DEL COST DE LA BODA DEL PRÍNCIP FELIP I LETIZIA

En milions d'euros

més enterboleix el crèdit del rei”, que el que diuen tots aquests “macrobergants parteix de la versemblança de les acusacions [...]. El que es digui del rei relacionant-lo amb aquest tipus d'assumptes 'passa' perfectament”, però “no rebria la

més mínima consideració si es referissin a la reina d'Anglaterra o als reis de Suècia o de Bèlgica”.

El resum sembla nítid, i la conseqüència, indiscutible: massa obscuritat i imprescindible necessitat d'aclarir els

comptes reials. Tanmateix, el Govern socialista de Zapatero l'únic que vol reformar de la monarquia és algun punt relacionat amb la successió.

Miquel Payeras

Ranbla Catalunya, 121, 1r-2a, esc. esq
08008 Barcelona
Telèfon: 93 452 72 52
Fax: 93 452 72 53
catalunya@iivee.org

Baró de Carcer, 37, 1r-1a, despax 36
46001 València
Telèfon: 96 310 68 62
Fax: 96 310 68 63
valencia@iivee.org

www.iivee.org

Fes-te'n soci
Fem Euram

institut d'economia i empresa
Ignasi Villalonga

Euroregió de l'Arc Mediterrani

